

STAND VAN ZAKEN:

THEATERGELUID

Technische ontwikkelingen volgen elkaar doorgaans snel op en de theaterwereld is wat dat betreft zeker geen uitzondering. Ook op het gebied van geluid is er de laatste jaren nogal wat veranderd en staan nog meer ontwikkelingen op stapel. Wij vroegen drie kenners naar de stand van zaken van theatergeluid in Nederland.

Verdere digitalisering en duurzaamheid, dat zijn de eerste geluiden die je hoort wanneer je de kenners vraagt naar de meest voornamelijk huidige ontwikkelingen op het gebied van theatergeluid. “De overgang naar digitale netwerken is inderdaad een duidelijke ontwikkeling”, vertelt Rudolf Nagtzaam van TM Audio. “Mengtafels, stageboxen, luidsprekers en speakermanagement in één netwerk, met een begrijpelijke interface. Daarnaast speelt duurzaamheid een belangrijke rol en wordt steeds meer gekeken naar wat nu werkelijk nodig is, in plaats van naar wat men graag zou willen. De economische levensduur van de gehele installatie kan bovendien worden verlengd door bepaalde onderdelen aan te passen of te anticiperen op toekomstige ontwikkelingen. We zien ook een terechte inhaalslag op het gebied van kwaliteit van infrastructuur: gebruikte kabels, pluggen, racks en aansluitpanelen. Dit vergroot de levensduur en het gebruiksgemak van een installatie.”

FREQUENTIE

Ook Dieter van Denzel (Ampco Flashlight Rental) spreekt over digitalisering: “En de klankverbetering in de digitale mengtafels speelt ook sterk”, legt hij uit. “De digitale tafels hebben als voordeel dat ze meer inputs en mogelijkheden hebben op een kleinere footprint, waardoor minder stoelen geblokkeerd worden en dus meer kaartjes verkocht kunnen worden. Een andere grote uitdaging die er aan zit te komen wordt gevormd door het wegvallen van vrije zenderfrequenties, die vergeven worden aan breedband internet via mobiele apparatuur. Wij zijn daarvoor nu al ons bestand aan het vervangen naar nieuwe frequenties en nieuwe zendertechnieken, maar feitelijk is er nu nog geen duidelijkheid over wat er na 2015 overblijft voor de theater- en broadcastwereld. Wij hebben inmid-

dels overigens het grootste verhuurassortiment van digitale mengtafels in Nederland, zo’n 50 mengtafels binnen de betere merken (Digico, Yamaha & Digidesign). Verder investeren en ontwikkelen we veel in nieuwe digitale infrastructuur (glasvezel en 96kHz technieken) waarin we ook een voorsprong hebben.”

KLAAR VOOR

Axel Nagtegaal (The Audio Specialists) vult aan: “Dé ontwikkeling is in mijn ogen de hoogwaardige digitalisering van het audio signaal pad. En dan met name de mixers en audiotransmissie met low en fixed latency plus veel headroom op het systeem.” The Audio Specialists zijn er in ieder geval klaar voor, vertelt Nagtegaal: “De spullen van Midas, Clair Brothers en Outline die wij leveren, zijn toonaangevend op dit gebied. Onze fabrikanten ontwikkelen en produceren volgens de laatste beschikbare technologie. Ook geven wij erg veel trainingen speciaal voor operationeel actieve theater audiotechnici, zodat men maximaal gebruik kan maken van de verworven techniek.”

OP DE HOOGTE

Bij TM Audio wordt volgens Rudolf Nagtzaam met het oog op ontwikkelingen altijd kritisch gekeken naar het productpakket, het personeel en de processen: “We scholen onze mensen regelmatig bij en hebben directe lijnen met de leveranciers, zodat we op de hoogte zijn van de ontwikkelingen in de markt. Een merk als Powersoft is een goed voorbeeld. Speciaal voor toepassingen voor een van onze projecten is een mediamatrix-plugin voor de Powersoft DSP geschreven, terwijl deze versterkers ook nog eens een veel lager energieverbruik hebben door gebruik van Power Factor Correctie. Na oplevering

De Doelen, Rotterdam (TM Audio)

houden we ook regelmatig contact over garantie, onderhoud – zowel preventief als correctief - en eventuele aanvullingen of wijzigingen in de installatie.”

MAGERE POST

Met de kwaliteit van het theatergeluid zit het in Nederland over het algemeen wel goed, menen de heren. “Onze indruk is dat zowel de technici als de apparatuur doorgaans van een hoog niveau zijn. Dat geldt zeker ook voor de staat van onderhoud”, merkt Rudolf Nagtzaam op. “Nederland blijft sowieso altijd goed bij op het gebied van technische ontwikkelingen en is feitelijk al jarenlang toonaangevend op dat gebied.” Axel Nagtegaal is het er grotendeels mee eens, maar plaatst wel een kanttekening: “Over het algemeen is de kwaliteit goed, maar naar onze smaak wordt er nog wel eens te snel gekozen voor line arrays, terwijl in sommige theaters een conventionele FOH toch een betere oplossing zou zijn.” Het belang van goed geluid wordt bij de bouw of verbouw van theaters voldoende

ingezien, meent Nagtegaal verder: “Al zie je geluid vaak wel als te magere post op de begroting staan. Ook is de Europese aanbestedingwet bij projecten vaak de doodsteek voor creativiteit ten gunste van de klant. Verder zie je nog wel eens mooie speakersystemen met audiomixers ervoor die klankmatig nou niet bepaald bijdragen aan een dynamisch en ‘open’ geluid. De ketting is zo sterk als de zwakste schakel toch? Gelukkig is er nu een keus voor betaalbare topkwaliteit op dit gebied.”

ESTHETIEK

“Geluid is natuurlijk maar een klein onderdeel bij de totale bouw of renovatie van een theater”, benadrukt Rudolf Nagtzaam. “Wij hebben de indruk dat er zeker serieus mee wordt omgegaan en dat er voldoende aandacht is voor theatergeluid. Het is aan ons en onze audiocollega’s om voor pro-audio de aandacht te krijgen die het verdient.” Een voorkomend mogelijk probleem wordt soms gevormd door architecten, voor

wie een theater of schouwburg er vooral mooi uit moet zien. “Voor ons geen probleem”, benadrukt Nagtzaam. “Het is ook onze functie en taak om ons te verplaatsen in andere stakeholders en betrokkenen. Wij zullen dus altijd zoveel mogelijk meedenken. Een theaterbezoek moet voor de betalende bezoeker in elk aspect, visueel en auditief, een bijzondere ervaring zijn. Esthetiek speelt daarin een belangrijke rol. Wel is het belangrijk dat een architect zichzelf voldoende op de hoogte stelt van de (on)mogelijkheden van geluidsversterking en akoestiek in zijn of haar ontwerp een belangrijke rol toedicht. We zien daarin gelukkig een positieve tendens.”

BESPAREN

Met de keuze voor het juiste geluidssysteem kan volgens Nagtzaam en Nagtegaal door de theaters en schouwburgen serieus geld bespaard worden. Nagtegaal: “Dat kan zeker. Op het gebied van energiebesparing bijvoorbeeld, door te werken met hoog

rendement en auto switch off versterkers. Meer in het algemeen kan het door niet te snel te kiezen wat de ‘buurman’ ook heeft. Dat laatste gooit de deur dicht voor creativiteit en maatoplossingen die altijd in het voordeel werken van de klant.” Rudolf Nagtzaam vult aan: “Tijdens of vlak na de bouw of renovatie komen vaak nieuwe inzichten en omstandigheden aan het licht. Door daar flexibel mee om te gaan, kan er uiteindelijk een efficiëntere, effectievere en voordeligere installatie worden bepaald. Daarnaast is het uitgangspunt ‘wat is er nodig’ heel belangrijk. Het uiteindelijke resultaat moet zowel de optredende gezelschappen en artiesten als ook het betalende publiek zo goed mogelijk bedienen. De aanschafprijs is slechts een onderdeel van de kosten, belangrijk zijn ook de exploitatiekosten, ook wel genoemd ‘cost of ownership’. Wij realiseren ons dat terdege en schenken aan dat onderdeel ook veel aandacht.” ■